

מסורת הש"ס

6 לקמן ע"ג חולין ג'
7 זכמים ד' ג' טובה ד"ג
8 זכמים ד' ג' טובה ד"ג
9 זכמים ד' ג' טובה ד"ג
10 זכמים ד' ג' טובה ד"ג
11 זכמים ד' ג' טובה ד"ג
12 זכמים ד' ג' טובה ד"ג
13 זכמים ד' ג' טובה ד"ג
14 זכמים ד' ג' טובה ד"ג
15 זכמים ד' ג' טובה ד"ג

תורה אור השלם

1 לא טובה על חמץ דם
ובזו ולא ילך חלב חגי
עד קרבן כג"ה
2 והיה לכם למשקרת
עד ארבעה עשר יום
לחודש הזה ורחטו אותו
כל קהל עדת ישראל בן
העקרים: שמות י"ב

לעני רש"י

קרוק"ש, ור"ס, אנקליס:

מוסף רש"י

פסח בשאר ימות
השנה שלמים היו.
דנפקא לן מתחמת פסח
לה' אלהיך לזן ונקט
דמחר פסח קרבן שלמים
(וחו"י ד' ח' טובה ד"ג)
מקרי ליה זבח פסח
פסח בשאר ימות
השנה בני עקרה.
דמחר פסח בני עקרה
ול כהן דלא עקר פסח
הוא וי' שתי ליה של
טובה לן פסח פסח
(וש"ס) נדרקה.
השנה זכמים
זכמים ד"ג
זכמים ד"ג
זכמים ד"ג
זכמים ד"ג
זכמים ד"ג
זכמים ד"ג
זכמים ד"ג
זכמים ד"ג
זכמים ד"ג

תמיד נשחט פרק המישי פסחים סד.

סד.

עין משפט
נר מצוה

א (מ"י פ"ה מהל' פסול
המקדשין הל' ט'):
ל' ב מ"י פ"ה מהל' פסול
הכלה ט':
ל' ג ש' הכלה י':
ל' ד ש' הכלה י':
ל' ה ש' הכלה י':
ל' ו ש' הכלה י':
ל' ז ש' הכלה י':
ל' ח ש' הכלה י':
ל' ט ש' הכלה י':
ל' י ש' הכלה י':

הא והא רבי שמעון. נראה לר"י דהיא קמייתא לא הוה מני
לאוקומי כדנזכר משום דקמיני זה אכל המולק את העוף כ"ד
אינו עובר בולא כלום אמאי נקט עוף אז לאו דאחא למידק דווקא כ"ד
אכל בחול המועד אפילו בצפון נמי מייחזי ויהיין כר' שמעון ובקוטרטס
פ' לעיל טעם אחר אמאי נקט עוף:
ואיבא דלא מקיש. חלב לזבח
ונהי דלא מקיש להקטרה
לענין הכי מקיש דלא אמרין אפילו
אחד נסוף העולם דסגנא הוא
לאקושי להכי: מעמא ש"מ
הא סתמא פטור ש"מ ב' ז' זלתי גירסת
רש"י ואין נראה לר"ת דהא איכא
למידק מרשע איפכא וגרים ר"ת הכי
לשמו אמאי פטור שלמים לשם פסח
קמיני ש"מ זעי עקירה פירוש דאי
לא זעי עקירה אפילו שחט לשמו כשר
לשלמים לשם פסח כשר דהא ממשכיר
לעיל ר' יהושע שחט אחרים לשמו:
קראו את הה"פ. פי' לויס דמניא
במקדשן ישראל שחטין
את פסמיהן ולויס קוראים את ההלל
קשה לר"י דלמרינן נפ' אין נעררין
נעררין (י"א) וכל"מ נעררין (בבב"ב
לה' וש"ס) אין אומרים שירה אלא על
היין וכן מצינן דליכא שירה בלא
סכסו וכן היו (מקדשין העזרות כ"ג)
תודות ונשיב ואומר ר"י דכ"פ אין
אומרים שירה נשעת הקרבן קרבן
אלא על היין דמשמח אלהים ואנשים
דריש ליה ועיקר שמה ושמה היינו
נשעת אפילה ודומיא דכי נמי לגזרה
נשעת הקרבנות קרבן קאלמר דאין אומר
שירה אלא על היין אכל שלא נשעת
הקרבנה היו אומרים שירה שלא על
היין כנמנה דוכמי:

קשיא מליקה אמליקה. דס"ד צארבעה עשר קאלמר וקמיני דעבר
אמליקה דומיא דשאר קרבנות ועוד דקא חשיב ליה כשמיטה: ה"ג
ולעטמין סיקוי לך היא גופא דקמיני רישא לא אמרו אלא פסח בלבד.
אכל אשאר קרבנות לא מחייב והדר חגי אחד המולק ואחד המנא:
אלא הא וכו'. מרובייה הגן מתמחא
קרבנות צארבעה עשר ומחייב עלייהו
כמועד: מליקה אמליקה לא קשיא.
קמייתא דפטור צארבעה עשר קאי
דמני זה צהדיא ומנא עוף והוא הדין
לשאר זכמים אלא משום דלאורחיה
לעזוביה זו זיוס אחר התמיד נקט
ליה ורישא דמתניתא צהדיא דקמיני
נמי לא אמרו אלא פסח בלבד רבי
שמעון אמרה ואצארבעה עשר קאי
ואחד השוחט כו' דסיפא בחולו של
מועד קאלמר ואשמעינן חיונא לזורק
ולמולק כשוחט דלא תימא שמיטה
דווקא: תנאי היא. הני תרמי סממי
תנאי היא ואליבא דרבי שמעון מר
מקיש הקטרה לעזבות הדס הואיל
וישנו בהללנא אימורין ומר לית ליה
הא היקשא דשמיטה קאלמר רחמנא
חריקה דמתריבא צהדיא מדס זכמי
אכל הקטרה לא: זכמי זכמי פרי
ימיני. תרי קראי כמיני שקלי י' דחד
מינייהו אשאי אריקין וקרי ביה זכמי
דהיינו פסח וקרי ביה זכמי לשאר
זכמים: ואמאי פלנינו רחמנא. ולא
כחז זכמי חמד קרא והכל במשמע
זין צפסא זין צבאר זכמים: לומר
לך כזמן דאיכא זכמי. דהיינו פסח
צארבעה עשר לא מחייב אשאר
זכמים: הא סתמא פטור. מלא שחט
דלמרינן כל כמה דלא עקר שם פסח
מיניה הוא פסח ושחטו אשאר ימות
השנה ופסול ושמיטה אשירה לאייה
היא: כעי עקירה. ולא אמרין
סממיה שלמים הוא ולשון בעיה הוא
הלך בני עקירה (וש"ס).
שחט ישראל וקבל
הכבוד קרי היה לרזק
לשבת זכמים י"א: קראו
אה הלהל. כל כח קוליה
את ההלל ג' פסחים
שחי פסחיה מרובין וחי
טעמין הלל בשמיטה ולא
היו מסיקין לשחוט פסח
לא כח עד קראיהו:
שחט פסחיה ויפ"ג תקון
לענין שלל שלמו מתימין.
היינו לא נמרו פסח
שלישית סלי. אכל מיהו
אין כח שלל היה טעמיה
שחי פסחיה ומתחלת טי
פסח שלישי (וכוונ' ד"ג).
מפשי עזרה מועדין.
שכמיה כחיה הרלשעות
מתחלת העזרה לכל כח
ונשאר כח שלישי כחמט
ולא היה שחטת פסחיה
מארכת כמי קריאה שלל
הללנא (וש"ס).

רבינו הגנאל

הא קמי' המולק עובר
והמקטרי את האימורין
אינו עובר. והתם קמי'
המקטרי את האימורין
עובר והמולק אינו עובר
קשיין אהר"י. ומקטרי
שחי הברייתא לריש הן.
הא דפטרה אמליקה כ"ד
הכי קמי' ר' שמעון במתני'
ונשאר כל הזכמים כ"ד בין
לשמן ובין שלא לשמן
פטור ורי' שמעון פטור
בשאר זכמים ל"ש
אמליקה. והא דמחייב
אמליקה בחולו של מועד
דבהרי"ה מחייב ריש
במסנהו (דמ"ג) בשאר כל
הזכמים כמפורש בין לשמן
ובין שלא לשמן (ח"יב)
דמליקה כשמיטה חס"כ
לה. הקטרי אימורין יש
תנא דפיקש הקטרה
לשחיטה ומחייב. ריש תנא
דלא קמיש ותווייהו
אליבא דר"ש. ואמרינן
מאי טעמא דרי' שמעון
דכ"ד מחייב השוחט את
הפסח לבדו על החמץ
ופטור השוחט שאר זכמים
על החמץ כ"ד. ובכ"ד
מחייב השוחט שאר זכמים
על (הפסח) (החמץ) ופטור
השוחט הפסח לשם.
ופשטין טעמא דריש
משום דכתיב תרי קראי
לא תשחט ולא תזבח.
ובתווייהו כתיב זכמי
שמעי מתרי זכמי דאיעין
זכמי וזיבין דמחיה ליה
למכתב זכמים דמשמע
זכמים טובא ופלגננו
זכמי זכמי זכמי. ש"מ כל
היכא דאיכא זכמי זכמי
זכמי זכמי. הכשר
שעובר עליו קרינא ביה
זכמי. אובח זה חייב ולא
אשאר זכמים. אבל כמנעמי
דליכא זכמי זכמי
קרינא זכמים ויחייב אשאר
זכמים. ודיקתן דמקטרי
השוחט הפסח על החמץ
במועד לשם שלמים חייב.
דקא עקרי שם פסח
מכליל דבשאר ימות השנה
כעי עקרה. ומקרינן
לעולם אימא לך דלא כעי
עקירה ומתי' כגון שהיו
בעליו טמאי מחיים ונתרו
לפסח שחי דמתחיל לשם
פסח קאי. מתני' הפסח
נשחט בשלש כחות שנאמר
ושחטו אותו כל קהל עדת
ישראל קהל ועדה ישראל.
ה"ר ג'.

קשיא מליקה אמליקה פסחים
אוקטרה ולעטמין תיקשי לך היא גופא
דקמיני לא אמרו אלא בפסח בלבד והדר
תני אחד השיחט ואחד הזורק ואחד המולק
ואחד המוזה אלא הוא והא ר"ש מליקה אמליקה
לא קשיא כאן בארבעה עשר כאן בחולו של
מועד ואידי ר"ש היא הקטרה
אוקטרה נמי לא קשיא תנאי היא דאיכא
דמקיש הקטרה לשחיטה ואיכא מאן דלא
מקיש: רבי יהודה אומר אף התמיד וכו':
מאי טעמא דרבי יהודה אומר לך יזבחי
זבח המיוחד לי ומאי יהוה תמיד: ר"ש אומר
הפסח בארבעה עשר וכו': מ"ט דר"ש
דכתיב זבחי זבחי תרי זמני קרי ביה זבח
זבחי למאי לכתחא פלנינו רחמנא מהדרי
ולא כתב זבחי זבחי למימור בזמן דאיכא זבח לא
מחייב אובחיה בזמן דליכא זבח מחייב
אובחיה: ובמועד לשמו פטור וכו': טעמא
דשלא לשמו הא סתמא פטור אמאי "פסח
בשאר ימות השנה שלמים היו "שמעת מינה
פסח בשאר ימות השנה בעי עקירה אומר ר'
חייא בר גמרא נזרקה מפי חבורה ואמרו
כגון שהיו בעלים טמאי מת ונרחין לפסח
שני דסתמיה לשוחט פסח קאי: מתני' הפסח
נשחט בשלש כחות שנאמר ושחטו אותו
כל קהל עדת ישראל קהל ועדה ישראל
וכנסה כת הראשונה נתחללה העזרה ועלו
דלתות העזרה יתקעו הריעו ותקעו "הכהנים עומדים שורות שורות ובידיהם
בזיכי כסף ובזיכי זהב שורה שכולה כסף כסף ושורה שכולה זהב זהב לא
היו מעורבין ולא היו לבזיכין שוליים שמא יניחום ויקרש הדם ישחט ישראל
וקבל הכהן נתנו לחבירו וחבירו לחבירו ומקבל את המלא ומחזיר את
הריק כהן הקרוב אצל המזבח זורקו וזיקה אחת כנגד היסוד יצתה כת
ראשונה ונכנסה כת שניה יצתה שניה נכנסה שלישיה כמעשה הראשונה
כך מעשה השניה והשלישית קראו את ההלל אם גמרו שנו ואם שנו שלשו
אע"פ שלא שלשו מימיהם ר' יהודה אומר מימיהם של כת שלישיה לא הגיעו
לאהבתי כי ישמעו ה' מפני שעמה מועמין "כמעשהו בחולו כן מעשהו בשבת
אלא שהכהנים מדיחים את העזרה שלא ברצון חכמים ר' יהודה אומר "זכום
היה ממלא מדם התערובת זרקו וזיקה אחת על גבי המזבח ולא הורו לו חכמים
'כיצד תולין ומפשיטין אונקלויות של ברזל היו קבועים בכתלים ובעומדים
שבהן תולין ומפשיטין כל מי שאין לו מקום לתלות ולהפשיט "מקלות דקים
וחלקים היו שם מניח על כתפו ועל כתף חבירו ותולה ומפשיט ר"א אומר "יד
שחל

לשכ על הקרקע: שמה יניוס. כהנים על גבי קרקע עד שיקבלו דס אחר מחמת שהן מרובין וישמחו ויקרוש הדס ולא יהא ראי לזרוק:
שחט ישראל. אם ירצה שהשיטה כשירה צורים בכל הקרבנות: ויקבל כהן. הדס כגון מולד העלה: גופו לחבירו. שהרי צבורה הן
עומדים עד המזבח: מקבל את המלא. מיד הוטלו ונימחר את הריקן שחור אליו מיד כהן הזורק: וזיקה אחת. כגון עלמנו זורק ולא
מתנה כאלבע שאין לך קרבן טעון אלבע אלא טחאת לבדה כדכתיב (ויקרא ד') כאלבעו: כנגד היסוד. כדמות שבמזבח שהיה יסוד מחמתהן חורק לזיקיתו
של מזבח והוא נופל ליסוד. ולפי שאין היסוד מקף את המזבח אלא את האפון ואת המערב כדמתן במסכת מדות (פ"ג משנ"א) לך הולך לומר
כנגד היסוד: כך מעשה השניה ושלישית. הכל כאשר אמרנו: קראו את ההלל. אכל כחות קאי: אם גמרו שנו. כשהיו מתמילין לשחוט
מתחילין לקרות ואם רבו הפסחים ומשך זמן שחיתן עד שגמרו ועדיין רבים שוחטין חסרין וקורין שניה: ואם שנו. ועדיין לא גמרה שחיתת פסחי
אותה הכת שלשו וכן השלישית ואע"פ שלא אירע מעולם ששלשו לפי שהיו כס כהנים מרובין ומתירין במלאכתן: לא גביעו לאהבתי.
אפילו פעם ראשון: אלא שהכהנים מדיחין העזרה. שאמת המים מהלכת בעזרה וכשהן רוצין להדיח העזרה פוקקין את נקב יציאתה והמים
פושטין והולכין על גדומיה ומדיחין את כל העזרה שרפה של שיש היתה כולה ואחר כך פותחין הנקב והמים יוצאים ובערב הפסח מתוך
השדמים מרובים היו מדיחין אותה והכהנים היו מדיחין אותה בשבת שלא ברצון חכמים: מדס הפערובס. המוטל על הרצפה ועממא
מפרש בגמרא (ס"ה). אונקלויות. מקמרים שראשיהן כסופין למעלה. קרוק"ש בלע"ז: צעמודין. אלו עמודין קטנים הרבה וקרויין נסין כדלמרינן
במ"ג תמיד (פ"ג משנ"ה) דמתן בית המטבחים היה לנפשו של מזבח ועליו שמונה עמודין וקרויין נסין וקירות של ארו על גביהן ואונקלויות
של ברזל היו קבועין בהן וג' סדרים שבהן מולין ומפשיטין וקבועין בעזרה במקום בית המטבחים: חלקין. מחולקין. מפולגות קליפתן:
שחל